

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím:

Forrás:

Bsp.
(Hely)

1913 III/1
(Idő)

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Tárgy

385, 614

Hely

Idő

"1913"

Személy

Helyszám

Elfogadja? Nem fogadom el!

— Kisajátítás Csepelen. —

Kora délutáni tavaszi verőfény reszket a szabályosan kövezett poros uton, mely a Soroksári-ut felől a hetvenes években épült töltésen végig Csepel falu csinos tiszta házai közé kanyarodik. A falu újabb telepítés. A nagy ár-
viz elmosta a régi községet, Ófalut, Csepel bölcsőjét, mely a mai községtől északnyugatra épült a dombokon. A mostani községen meglátszik, hogy újabb telepítés és szabályos tervek alapján épült. Szép széles, egyenes, egymást derékszögben metsző utcái vannak, jobbról-balról rendes házakkal beszegve, melyeken meglátszik, hogy lakói megbecsülik már a városi kultúrát, habár kövezett utcára még csak a fő-uton telik nekik.

Az automobil a főtérré ér. Középpült ódon, érdekes templom. A sivár, homokos, nyirkos térségből, minek rendezetlen voltát most egy füstöl sem enyhíti, az Istenháza komor méltósággal ural-
kodik a községen. Jobbra a Község-háza. Előtte sok csizmás kaputos ember álldogál. A beszélgető csoportok csendes elmélkedéssel pipáznak. Egyrészüik belül-körül a Község-háza nagy tanácstermébe és a hosszú zöld asztaltól tisztas távolban vitáznak valami-
min. Sokan egykedvűen adják a drága szót, az elhízott kisvárosi ezüstóralán-

cos civis öntudatos tempósságával. De akad köztük olyan is, a kit a kézzel-lábbal való érvelésre füt a tempera-
mentuma.

Egyszerre komoly városi urak érkeznek és telepednek az aktacsomókkal terhelt zöld asztal köré, melynek tájéka is meglevenedik egyszerre. Pest vármegye árvaszéki elnöke, Lángos Kálmán elfoglalja az elnöki széket és egy végtelennek tetsző névsor olvasásába fog belé.

— Heszberger Istvánné! Elfogadja-e a négyszögölenként megajánlott egykoronás árat? — teszi föl a kérdést az elnök.

Az embergyűrű egy pontja meglevenedik a föltett kérdésre. Egy ember lép elő és a keze tiltó mozgásával erősíti meg kijelentését:

— A tervet elfogadom. A kisajátításért megajánlott összeget azonban nem.

Visszaáll az emberkoszoruba, és én hozzálépve, tudakolom tőle:

— Miért kevesli az egy koronát?

— Mj' hogyis ne keveselleném?

Legkevesebb tizenkét koronát kell hogy kapjak érte. Jó földek kérem azok, nagyon jók; minden, egyszóval minden megterem ott, ha a vizár el nem önti. Ez az istencsapás is csak hetvenhárom óta köszönt be rendesen, hogy a soroksári ágat a töltéssel elrekesztették. Ha hid volna ott, nem lenne árvíz.

A magyar tovább dohog, de már új nevekre kell ügyelni. Különös, megmagyarosítást váró sváb nevek sorjáz-
nak föl. Heszberger Istvánné, Nierckirchner József, Tihanyi Jakab . . . Gerstner Péter, a kit szintén megnevez az elnök, magyarázóan feleli svabos akcentusával:

— Asz a fölt már elattam közspen Weisz Jakapnak.

A sohasem hallott vadidegen nevek sorában a budapesti ember füle olykor fölreszel. Ismerős nevek hangzanak el, a melyek odaát, a füsttel borított nagyvárosban, tul a szigetnek a Dunaágak fénylő villájába fogott területen tul, az üzleti világ veretét és valutáját képviselik. Cséry örökösök, Dániel báró, Weisz Manfréd, Weisz Bertold, Elek Pál . . . Az utóbbi képviselője kijelenti, hogy nemcsak a megajánlott ár, de a tervek ellen is kifogást tesz.

Az egyhangu párbeszédből, melyben határkövet jelent a feltett kérdés és a felektől nyert válasz: — *Elfogadja? — Nem fogadom el!* — ebből a koronás differenciák körül tespedő hangmamból most csendül ki először a mai tárgyalás célját jelentő szó: *a budapesti kereskedelmi kikötő . . .*

Ez itt a vita anyaga. Ez csábitotta össze ezt a sok embert. Magyarország tranzitó kereskedelmének megteremtése, Budapest igazi világvárosá tétele,

Munka és iparkodás aranyat termő forrása teszi most az első botorkáló, félenk alkuktól tétovázó lépést a Csepeli Község-háza tanácstermében. 684 hold föld, a Csepelsziget egész felső csucsa, egészen a község beltelkéig kerül kisa-
játításra a belügyminiszter döntése folytán. Sok apró egzsztencia védekezik és sok öntudatos élelmesség birkózik itt, ki az ötven éves birtoklásra, ki *a pár nappal ezelőtt szerzett opcióra* ámaszkodva. Harcolnak apró morzsákért, napi érdekekért és fél mindenki annak a nagyszerű tervnek az olesó megvalósításától, a mely Kelet-Európa kereskedelmi centrumát ide, a Csepelsziget felső csucsára szánta, a mely százezer munkásnak ad egyszerre kenyert, a mely rengeteg kéményéből tíz-husz év alatt a magyar iparkodás és gazdagodás zoltárát fogja fölírni füstbetüivel az égre . . .

A Csepeli Község-házán behunyom a Jövendőtlátó szemem. Elettünik a szé-
gényes szoba, a fapadokkal, a komoly, vidékre ereszkedő urakkal, el a hepe-
hupás fötér a vén templommal, el a kicsiny házikók . . . Helyettük sürgő hajókat látok, gyomrukban köszengő gabonát, lisztet, bort, fűszert, olajat, rizst, gyapotot; látom a parton sorban álló raktárakat, elevátorokat, a miket lehetetlen bendőjükbe csikorgó daruk karjával rakosgatják be azt, a mit a Balkán és a Fekete-tenger melléke ter-

melt. Budapest szabad kikötője földolgoz, hogy vele elárasszuk a Nyugatot! Látom a Budapesten átfolyó milliók árját. Látom az ország gazdagságát, mely gyökerét a világkereskedelem talajába ereszti . . . A csizmás, pirosképű sváb-magyarok, az észak felé huzódó pocsolyás homok helyett milliomosokat látok, a kik Magyarország függetlenségét gazdasági fegyverrel készítik elő, leigázzván talpuk alá Bécset . . .

Kápráztató ígérete a jövőnek! Sajnos, fölöcsudok belőle. Ujra hallom az elnök szavát,

— Elfogadja?

— *Nem fogadom el!*

Mintha egy gyönyörű álomnak, a jövő gazdagság ragyogó sejtelmének tagadása lenne a válasz.

. . . Csepelen most folyik a budapesti kereskedelmi kikötő területének kisajátítása . . .